

Nr 49.

Godkänd av första kammaren den 9 mars 1943.

Godkänd av andra kammaren den 9 mars 1943.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 till lån till Svenska skifferoljeaktiebolaget m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 34.)

Till Konungen.

I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd (bilaga 18, punkt 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1943) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till lån till Svenska skifferoljeaktiebolaget å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 26.400.000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 25, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 29 januari 1943, föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att flottans skifferoljeverk å Kinnekulle må i huvudsaklig överensstämmelse med de av föredragande statsrådet i sistnämnda statsrådsprotokoll uppdragna riktlinjerna överföras till Svenska skifferoljeaktiebolaget samt att Kungl. Maj:t må vidtaga i samband därmed erforderliga åtgärder,

dels ock till Lån till Svenska skifferoljeaktiebolaget å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 under kapitalbudgeten: fonden för låneunderstöd anvisa ett reservationsanslag av 25.600.000 kronor.

På grund av rådande svårigheter att genom import säkerställa landets behov av flytande bränslen är det en angelägenhet av utomordentlig vikt, att åtgärder från statsmakternas sida vidtagas för att i största möjliga utsträckning utnyttja och främja den inhemska oljeproduktionen. Främst komma då i fråga de redan befintliga skifferoljeverken å Kinnekulle och i Kvarntorp. I samband med anvisande av medel till bildande av Svenska skifferoljeaktiebolaget uttalade 1940 års urtima riksdag önskvärdheten av att staten i en eller annan form samordnade de krafter, som arbetade på att nyttiggöra landets skifferoljetillgångar. Riksdagen vill uttala sin tillfredsställelse över att förslag i sådant syfte nu framlagts.

Förslaget innebär, att flottans skifferoljeverk å Kinnekulle sammanslås med Svenska skifferoljeaktiebolaget, vilket bolag för framtiden skulle svara för driften såväl vid Kinnekulle som vid Kvarntorp. Överförandet bör enligt föredragande statsrådets mening ske i den formen, att bolagets aktiekapital ökas med visst belopp och att däremot svarande aktier utgivas till staten.

Riksdagen har funnit förslaget om ett samordnande av flottans skifferoljeverk och den av Svenska skifferoljeaktiebolaget bedrivna verksamheten vara ägnat

att ur flera synpunkter tjäna skifferoljeindustriens utveckling. Genom att de båda verken ställas under en gemensam ledning kunna de med skifferoljeframställningen sammanhängande problemen behandlas på ett mera enhetligt sätt än vad hittills varit fallet. Härigenom kan verksamheten bättre rationaliseras till fördel i såväl ekonomiskt som produktionsmässigt avseende. Riksdagen har därför funnit sig böra bifalla förslaget om sammanslagningen och har i princip icke haft något att erinra mot det föreslagna sättet för genomförandet av densamma. De militära myndigheternas anspråk på medbestämmanderätt i fråga om bolagets förvaltning har riksdagen i likhet med föredragande statsrådet ansett böra övervägas i samband med sammanslagningens slutliga genomförande.

I syfte att skapa ökade förutsättningar för en vidgad oljeutvinning vid företagen i fråga föreslås nu åtgärder för en utbyggnad av skifferoljeindustrien, så att den för närvarande sammanlagda oljeutvinningen vid Kinnekulle- och Kvarntorpsverken, motsvarande en årsproduktion av 37.000 ton, skulle ökas till 81.000 ton. Av ökningen skulle 4.000 ton falla på Kinnekulleverket och 40.000 ton å oljeverket vid Kvarntorp. Av sistnämnda produktion avses 22.000 ton böra utvinnas genom den s. k. Ljungströmsmetoden. För att möjliggöra en dylik produktionsökning erfordras en omläggning av brytningen vid Kinnekulleverket och utvidgning av ugsanläggningen i Kvarntorp. Vid en utbyggnad av landets skifferoljeindustri enligt nämnda förslag skulle kostnaderna uppgå till 25.200.000 kronor, varav 500.000 kronor beräknas för Kinnekulleanläggningen och 24.700.000 kronor å Kvarntorpsverkets utbyggande. Mot det av föredragande statsrådet förordade utbyggnadsprogrammet har riksdagen icke funnit anledning till erinran liksom ej heller mot den verkställda kostnadsberäkningen. Riksdagen har vidare beslutat anvisa ett belopp av 400.000 kronor för möjliggörande av en som erforderlig ansedd utvidgning av bostadsbeståndet vid oljeverket å Kinnekulle.

Såsom föredragande statsrådet erinrat, anvisade 1941 års riksdag ett anslag av 1.350.000 kronor till utvidgning av Kinnekulleverket, av vilket belopp 700.000 kronor avsågos till uppförande av ugnar för destillering av skifferstybb. På anförda skäl har riksdagen medgivit, att sistnämnda belopp må i stället användas för uppförande vid Kinnekulleverket av en anläggning för nodulisering (brickettering) av skifferstybb.

De sammanlagda kostnaderna för skifferoljeindustriens utvidgning skulle alltså uppgå till 25.600.000 kronor, vilket belopp riksdagen ansett sig böra med hänsyn till de rådande utomordentliga förhållandena anvisa. I likhet med föredragande statsrådet har riksdagen ansett, att detta belopp bör i sin helhet ställas till förfogande för skifferoljeaktiebolaget, som jämväl skulle handhava utbyggnaden å Kinnekulle. Vid övervägande huruvida aktieteckning eller lån bör komma i fråga, har riksdagen i likhet med föredragande statsrådet funnit sistnämnda alternativ vara att föredraga. Med avseende å lånebestämmelserna har riksdagen intet haft att erinra mot vad föredragande statsrådet härutinnan anför.

Riksdagen förutsätter såsom självklart, att ett nedläggande av ettdera av de båda skifferoljeverken icke sker utan att frågan härom underställts riksdagens prövning.

Föredragande statsrådets förslag i de delar, varom riksdagen ovan icke särskilt uttalat sig, hava icke givit riksdagen anledning till erinran.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att flottans skifferoljeverk å Kinnekulle må i huvudsaklig

överensstämmelse med de av föredragande statsrådet i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 29 januari 1943 uppdragna riktlinjerna överföras till Svenska skifferoljeaktiebolaget samt att Kungl. Maj:t må vidtaga i samband därmed erforderliga åtgärder,

dels ock till Lån till Svenska skifferoljeaktiebolaget å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd anvisat ett reservationsanslag av 25.600.000 kronor.

Stockholm den 9 mars 1943.

Med undersätlig vördnad.

Nr 50.

Godkänd av första kammaren den 10 mars 1943.

Godkänd av andra kammaren den 10 mars 1943.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag i fråga om ersättning till E. Hedblom i anledning av sjukdom ådragen under militärtjänstgöring.

(Bankoutskottets utlåtande nr 4.)

Till Konungen.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts den 4 januari 1943 dagtecknade proposition nr 5 angående ersättning till E. Hedblom i anledning av sjukdom ådragen under militärtjänstgöring.

Stockholm den 10 mars 1943.

Med undersätlig vördnad.
